

Na základě nálezu rozhodčího soudu vídeňské bursy povolil tuzemský soud exekuci proti firmě, mající sídlo v Prusku. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu dlužnice.

Důvody:

Stěžovatelka vytýká rekursnímu soudu, že nedbal, že žaloba a předvolání nebyly jí dodány podle předpisu Šu 80 čís. 2 ex. ř. do vlastních rukou, a že pro opomenuté řádné obeslání nebyla s to, účastníci se jednání před bursovním soudem rozhodčím ve Vídni, při čemž poznamenává, že tato skutečnost není vyvrácena tvrzením rekursního usnesení, že o jednání musila vědět, poněvadž žádala telegraficky o odročení. Tato výtky není spravedlivá a byla vyvrácena případným odůvodněním rekursního soudu. Nehledíc k tomu, že stěžovatelce nebyla odňata možnost před soudem jednati, závažno je také, že ochrana Šu 80 čís. 2 ex. řádu myšlena jest zákonodárcem pouze jako zvláštní ochrana tuzemských příslušníků, k nimž však stěžovatelku jako cizozemskou, v Prusku sídlo mající firmu nelze počítati, zvláště, když nepoživá ani podle zákonů své země nějaké takové zvýšené ochrany ve svém sídle.

Čís. 4608.

Opírá-li se žaloba na čs. stát jako přejímatele bývalého c. k. podniku o ustanovení Šu 1409 obč. zák., nelze použití zákona ze dne 23. července 1919 čís. 440 sb. z. a n.

Odmítl-li soud první stolice žalobu z formelního důvodu, věci samou se nezabývav, není odvolací soud ve zrušovacím usnesení oprávněn, zabývatí se věcí samou a vysloviti po této stránce právní názor, vizící soud první stolice.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1925, R II 20/25.)

Žalobce utrpěl dne 15. října 1905 úraz v provozu Vlárské dráhy, která tehdy patřila priv. společnosti rak. uh. státních drah a byla pak zákonem ze dne 27. března 1909, čís. 46 ř. zák. sestátněna. Rozsudkem v roce 1906 byla žalovaná společnost odsouzena platiti žalobci důchod 48 K měsíčně, tento pak zvýšen byl v roce 1913 ve sporu proti býv. c. k. eráru o dalších 30 K. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce dalšího zvýšení od žalovaného čsl. eráru a spolužalované společnosti rak. uh. státních drah o 442 Kč měsíčně, protože prý oba dřívější důchody již neodpovídají nynějším drahotním a výdělkovým poměrům. Procesní soud první stolice žalobu proti čsl. eráru odmítl, žalobu proti společnosti rak. uh. státních drah zamítl. Odvolací soud vyhověl žalobcovu odvolání potud, že zrušil ohledně čsl. eráru napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Prvý soud odmítl žalobu ve smyslu Šu 2 zákona čís. 440/19, protože prý se jedná o pohledávku proti bývalému c. k. eráru, na jehož účet se také žalobci podle sdělení ministerstva železnic požitky vyplácejí. Žalobce však nežaluje bývalý c. k. erár, nýbrž opírá svůj nárok již v žalobě o § 1409 obč. zák., o němž se však v roz-

sudku nečiní zmínky. Postup podle Šu 2 cit. zák. nebyl však na místě jednak proto, že bývalý c. k. erár není zde žalován, jednak proto, že se zde nejedná o pohledávku za bývalým c. k. erárem. Jedná se zde o soukromoprávní pohledávku proti čsl. eráru, která podle žalobce vznikla mu podle Šu 1409 obč. zák. teprve převzetím dráhy čsl. erárem, k němuž došlo po převratě. Tento základ žaloby musí býti také podkladem řízení a rozsudku a musí vésti k meritálnímu vyřízení věci. V dalším řešil odvolací soud právní dosah převzetí dráhy čsl. erárem.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu finanční prokuratury.

D ů v o d y:

Právním vývodům odvolacího soudu je přisvědčiti potud, pokud vyslovuje názor, že použití zákona ze dne 23. července 1919, čís. 440 sb. z a n. v projednávaném sporu není na místě, protože nejde o pohledávku, která proti bývalému c. k. eráru vznikla ze skutečností, nastalých před 28. říjnem 1918, nýbrž o pohledávku vzniklou podle žalobního tvrzení proti československému eráru tím, že Čsl. stát převratem ze dne 28. října 1918 převzal jmění (podnik) bývalého rakouského eráru a proto prý, jak žalobce dovozuje, podle Šu 1409 obč. zák. odpovídá věřitelům přímo za dluhy, náležející k jmění (podniku) a proto také je povinen, zvýšiti žalobcovu úrazovou rentu, poklesem valuty a všeobecnými hospodářskými poměry znehodnocenou. Ježto se soud první stolice, odmítnuv žalobu z formálního důvodu, opřené o onen zákon čís. 440/19, se zažalovaným nárokem po stránce skutkové a právní vůbec nezabýval, nelze odvolacímu právem vytýkati, že rozsudek v dotyčné části zrušil a věc v těchto mezích vrátil do první stolice. S ostatními vývody napadeného rozsudku o žalobcově nároku proti eráru nelze se toho času obírat, neboť se netýkají otázky, pro jejíž nesprávné rozřešení napadený rozsudek byl zrušen, a nejsou proto podle Šu 499 c. ř. s. pro soud první stolice závaznými. Podle Šu 499 c. ř. s. je soud, k němuž rozeprá následkem usnesení soudu odvolacího přijde k novému projednání, vázán právním názorem, z něhož odvolací soud při svém usnesení vycházel. Při usnesení, zda má rozsudek první stolice pro mylné použití zákona čís. 440/19 býti zrušen, nevycházel odvolací soud a nemohl logicky ani vycházeti z právního názoru, že ustanovení Šu 1409 obč. zák. lze použít i na originelní způsob nabývání práv v oboru práva veřejného a mezistátního a že poškozený může na škůdci žádati zvýšení úrazové renty i pro vnitřní znehodnocení měny. Na nich se zrušovací usnesení o podružné otázce, dlužno-li použití zákona čís. 440/19, nijak nezakládá, ba s nimi ani nesouvisí, neboť jsou pouhými směrnici pro rozřešení věci hlavní, s níž se odvolací soud, vraceje věc do první stolice v pravdě ani zabývat nemíní, a také neměl. Nejsou proto již z tohoto důvodu pro první soud závazny. Mimo to však nevrátil odvolací soud věc prvnímu soudu k novému jednání, totiž k opětovnému jednání o téže otázce. O podružné otázce, lze-li použití zákona čís. 440/19, pro kterou se zrušení stalo, nebude již jednáno, ta je pro první stolicí úplně vyřízena. Bude se již jen dále jednati a to již jen ve věci hlavní, již se zrušovací usnesení přímo ani nedotýkalo.